

Dit vinden mensen met autisme belangrijk als zij rijexamen doen

De verplichte rijgeschiktheidskeuring voor mensen met autisme verdwijnt, hoogstwaarschijnlijk per 1 april 2026. Dit betekent volgens het CBR dat ook het standaard aangepaste praktijkexamen (het zogeheten AA-examen) voor mensen met autisme zal verdwijnen.

Het CBR ontwikkelt op dit moment een training over autisme voor alle examinatoren, zodat zij straks allemaal in staat zijn om op een goede en prettige manier een examen af te nemen bij mensen met autisme.

De Nederlandse Vereniging voor Autisme (NVA) vindt het belangrijk dat tijdens deze training aandacht is voor wat mensen met autisme zelf belangrijk vinden als het gaat om het rijexamen. Daarom heeft de NVA een online-enquête verspreid.

In de periode van 16 juli tot 28 juli 2025 vulden **632 mensen deze enquête in**. Deze mensen gaven aan dat zij autisme hebben (100%). **80%** is in het bezit van een rijbewijs, **13%** volgt momenteel rijles en **7%** heeft in het verleden tevergeefs geprobeerd hun rijbewijs te halen.

Autisme doet ertoe tijdens het rijexamen!

Ruim driekwart (77%) van de deelnemers vindt het belangrijk dat een rijexaminator op de hoogte is van het autisme van een kandidaat.

De helft vindt het belangrijk dat kandidaten voorafgaand aan het examen informatie kunnen delen over hoe autisme bij hen tot uiting komt. Denk bijvoorbeeld aan informatie over tics, sensorische gevoeligheden, uitingvormen van stress of problemen met het onderscheiden van rechts en links tijdens een opdracht.

Ook vindt de helft het belangrijk dat kandidaten vooraf kunnen laten weten wat hen helpt om het examen goed door te komen, bijvoorbeeld positieve feedback of herhaling van instructies.

Een grote meerderheid (91%) van de deelnemers vindt het belangrijk dat een examinator kennis heeft van autisme. Zo moet de examinator bijvoorbeeld weten dat autisme zich bij iedere persoon anders kan uiten en dat een aanpak op basis van algemene vooroordelen over autisme onwenselijk is.

Iedereen met autisme is anders, maar voor veel mensen met autisme werken (veel van) deze tips goed:

Wel doen

- Neem vooraf voldoende tijd voor de kennismaking en de uitleg. Doe dit in een rustige omgeving.
- Geef vooraf zoveel mogelijk informatie over het verloop van het examen zodat kandidaten weten wat ze kunnen verwachten.
- Vraag naar de behoeften en voorkeuren van de individuele kandidaat met autisme. Vraag bijvoorbeeld hoe je de kandidaat het beste gerust kan stellen.
- Vraag of de kandidaat het prettig vindt om tijdens het examen over allerlei dingen te praten die niets te maken hebben met het examen. Veel mensen met autisme vinden dit soort gesprekken (over koetjes & kalfjes) erg vermoeiend. Ook kunnen deze gesprekken hen tijdens het examen uit hun concentratie halen. Wees je hiervan bewust en beperk eventueel de frequentie van deze gesprekken.
- Geef korte, eenduidige en letterlijke instructies op een rustige, geduldige spreektoon.
- Geef liefst één opdracht per keer.
- Geef opdrachten op tijd.
- Geef extra tijd voor de informatieverwerking.
- Controleer of de kandidaat een opdracht goed heeft begrepen.
- Herhaal instructies.
- Zeg wat je doet en doe wat je zegt.
- Blijf altijd kalm, rustig, begripvol en vriendelijk, wat er ook gebeurt.
- Geef tijdens het examen af en toe een compliment.
- Stel voor om een korte pauze in te lassen bij oplopende spanning of bij overprikkeling.
- Stel de kandidaat af en toe gerust.

Dit is een uitgave van de Nederlandse Vereniging voor Autisme (NVA). De NVA is de landelijke organisatie die zich inzet voor de belangen van mensen met autisme en hun naasten.

Meer weten?

Kijk op autisme.nl of mail ons via info@autisme.nl

Niet doen

- Vermijd sarcasme, dubbelzinnigheden, vage termen of figuurlijk taalgebruik.
- Vermijd geuren in de auto, bijvoorbeeld aftershave, parfum of een luchtverfrisser.
- Zet de radio niet zomaar aan of speel niet zomaar muziek af. Vraag eerst of de kandidaat dit prettig vindt. De radio of muziek kunnen een kandidaat met autisme uit de concentratie halen.
- Begin niet zomaar over dingen te praten die niets met het examen hebben te maken (koetjes en kalfjes).
- Lever geen kritiek tijdens het examen. Hierdoor kunnen kandidaten met autisme erg uit hun doen raken.
- Vermijd stemverheffing of irritatie.
- Vermijd valstrikvragen. Mensen met autisme doorzien die vaak niet.
- Vermijd vage hints.
- Vermijd non-verbale communicatie, bijvoorbeeld het optrekken van je wenkbrauwen als je verbaasd bent. Veel mensen met autisme pikken dit soort signalen niet op.

Drie aanbevelingen

- Uit deze enquête blijkt dat autisme voor de kandidaat een grote rol speelt tijdens het rijexamen. Een grote meerderheid (91%) van de deelnemers vindt het belangrijk dat een examiner kennis heeft van autisme.
Aanbeveling: zorg dat rijexaminatoren goed op de hoogte zijn van de tips uit dit advies.
- Veel mensen met autisme vinden het belangrijk om voorafgaand aan het examen even rustig kennis te maken met de examiner en informatie over hun autisme te delen.
Aanbeveling: geef kandidaten met autisme de mogelijkheid om voorafgaand aan het examen kennis te maken en informatie te delen met de examiner. Zorg dat dit op een rustige en prettige plek kan.
- Stress, faalangst en overprikkeling komen veel voor onder mensen met autisme. Om die reden zijn zij gebaat bij de mogelijkheid om desgewenst een aangepast examen af te leggen. Uit de enquête blijkt dat er onder meer grote behoefte is aan de mogelijkheid om tijdens het examen een pauze te nemen.
Aanbeveling: zorg dat er voldoende aangepaste examens (met pauze-mogelijkheid) beschikbaar zijn voor kandidaten met autisme die hier gebruik van wensen te maken.

Volg ons op

